

Tuoksualvejuuri

Doftbräken
Dryopteris fragrans

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

EU:n lajikoodi: 7042

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

ALP suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Tuoksualvejuuri on monivuotinen, 15–30 cm korkea saniainen, joka muistuttaa karvakiviyrttiä (*Woodsia ilvensis*). Tuoksualvejuuri kasvaa mättäinä, joissa on silmiinpistävän runsaasti vanhoja, kuihtuneita lehtiä. Miellyttävän tuoksuiset lehdet ovat kertaalleen parilehdykkäiset ja alta tiheän ruskeasuomuiset.

Elinympäristö ja levinneisyys

Tuoksualvejuuri kasvaa kivikoissa, kallionraoissa ja soraisilla kallionrinteillä. Suurin osa kasvupaikoista on pahtojen alla rakkakivikoissa tai vyörysorilla. Laji on kansainvälinen harvinaisuus. Euroopassa sitä kasvaa vain Suomessa ja Uralin länsirinteellä. Suomen esiintymät rajoittuvat Utsjoelle.

Nykytila ja uhkatekijät

Vaikka tuoksualvejuuren levinneisyys on hyvin suppea, laji on suhteellisen runsas ja vakaa kasvupaikoillaan. Suurin osa tuoksualvejuuren esiintymistä on vaikeasti lähestyttävissä rakkakivikoissa Kevon luonnonpuistossa. Lajiin ei näin ollen kohdistu merkittäviä uhkia. Ilmastonmuutos voi pidemmällä aikavälillä muodostua uhaksi, jos suojaava lumipeite vähenee tai kasvupaikat kuivuvat liikaa.

Hoitosuositukset

Tuoksualvejuuri ei tarvitse erityisiä hoitotoimia.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Kalliovirta, M. 2017. Tuoksualvejuuri (*Dryopteris fragrans* (L.) Schott). Teoksessa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajin (pl. lepakot) esittelyt. S. 273–275. Suomen ympäristö 1/2017.
- Kempainen, E. 2020. Putkilokasvit ilmaston muuttuessa. Liite 1 teoksessa: Pöyry, J. & Aapala, K. (toim.). Lajit ja luontotyypit muuttuvassa ilmastossa. S. 140–200. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2020.
- Laine, U. 1997. Tuoksualvejuuri – doftbräken. Teoksessa: Rytteri, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 138.

Kuva: Mia Vuomajoki